

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Informacja

o zatrudnieniu cudzoziemców w Polsce

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

Warszawa, styczeń 2024 r.

Wstęp:

Polska gospodarka potrzebuje dostępu do pracowników o zróżnicowanym profilu pod względem umiejętności i kwalifikacji - od pracowników wykonujących proste czynności, poprzez personel średniego szczebla, do ekspertów w swoich dziedzinach. W ostatnim czasie pracodawcy jako jedno z głównych wyzwań dla rozwoju wskazują coraz mniejszą dostępność kadr, co uniemożliwia im stać się bardziej konkurencyjnymi na globalnym rynku. Jednocześnie, wg najnowszego badania *Barometr Ofert Pracy*¹ przygotowywanego przez Katedrę Ekonomii i Finansów WSlIZ w Rzeszowie oraz Biuro Inwestycji i Cykli Ekonomicznych wynika, że w grudniu 2023 r. pojawiło się mniej nowych ofert pracy w porównaniu do grudnia 2022 r. Spadki najsilniej odczuwalne są w przypadku zawodów wysokotechnologicznych, najślabiej zaś w przypadku prostych prac fizycznych. Pokrywa się to z wynikami [badania Monitoring procesów rekrutacyjnych na polskim rynku pracy](#) firmy Grant Thornton, która wraz ze swym partnerem technologicznym, firmą Element, gromadzi dane o polskim rynku pracy na podstawie ogłoszeń pojawiających się na 50 największych portalach rekrutacyjnych, Jednocześnie, na podstawie prowadzonego od 2015 r. badania **Barometr zawodów**², będącego jednoroczną prognozą sytuacji w poszczególnych grupach zawodów, w 2024 r. deficyty kadrowe na poziomie całego kraju wystąpią w 29 zawodach (27 w 2023 r., 30 w 2022 r.).

W grupie zawodów deficytowych znalazły się zarówno te wymagające wysokich jak i niższych kwalifikacji. Braki dotyczą zarówno sektora prywatnego jak i publicznego. Biorąc pod uwagę powyższe wnioski oraz negatywne trendy demograficzne w nadchodzącym czasie, można się spodziewać, że w perspektywie kilku lat nastąpi dalszy odpływ pracowników z rynku pracy. Zgodnie z danymi GUS w końcu grudnia 2012 r. liczba mieszkańców Polski w wieku produkcyjnym wynosiła 24 605,6 tys. osób. W końcu 2022 r. ich liczba spadła o 9,9% do poziomu 22 169,3 tys. osób³. Zgodnie z prognozą GUS w najbliższych latach spadek liczby osób w wieku produkcyjnym będzie

---

¹ <http://biiec.org/za-nami-trudny-rok/>

² Wyniki badania, publikacje prognoz, metodologia badania oraz narzędzia do zróżnicowanych wyszukiwań (także na poziomie powiatowym) są dostępne pod adresem <https://barometrzawodow.pl/>.

* Zawody pozostające w deficycie od 2016 r. zastały podkreślone.

³ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, [online](#).

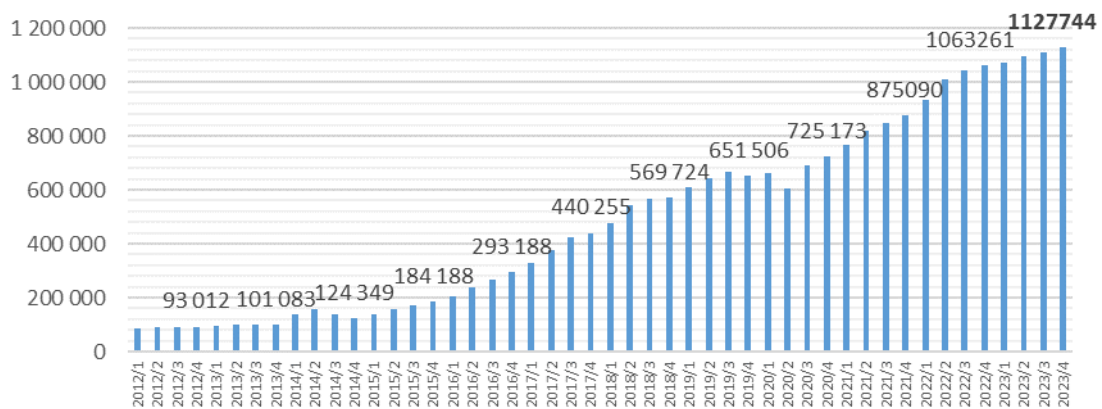
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

wolniejszy – w końcu 2032 r. ich liczba wyniesie 21 321 tys., czyli o 3,8% mniej niż w końcu 2022 r. Jednak z tej liczby 46,3% będzie w wieku produkcyjnym niemobilnym (45-59/64), podczas gdy na koniec 2022 r. osoby w wieku niemobilnym stanowiły 38,7% populacji w wieku produkcyjnym⁴.

Należy również pamiętać, że bezrobocie w Polsce utrzymuje się na rekordowo niskim poziomie. W końcu grudnia 2023 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 788,2 tys. osób bezrobotnych, czyli o 24,1 tys. (tj. o 3,0%) mniej niż w końcu grudnia 2022 r. W historii pomiaru, tj. od 1990 r., nie zanotowano niższego poziomu bezrobocia w grudniu. Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu grudnia 2023 r. wyniosła 5,1% - w porównaniu do grudnia 2022 r. spadła o 0,1 punktu proc.

Odpowiedzią na deficyty kadrowe na rynku pracy staje się, oprócz aktywizacji zawodowej, wykonywanie pracy przez cudzoziemców, których liczba w polskiej gospodarce rośnie już od niemal dwóch dekad. Liczba cudzoziemców ubezpieczonych w ZUS⁵ jeszcze 10 lat temu wynosiła ok. 100 tys., co stanowiło poniżej 1% wszystkich ubezpieczonych w ZUS, podczas gdy dziś to już 1,13 mln osób tj. około 7% wszystkich ubezpieczonych.

Liczba ubezpieczonych (osoby fizyczne), którzy w zgłoszeniu do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych podali obywatelstwo inne niż polskie

⁴ Źródło: GUS, „Prognoza ludności na lata 2023-2060”, 31.08.2023 r., [online](#).

⁵ Liczba cudzoziemców ubezpieczonych w ZUS stanowi jedyne pewne przybliżenie populacji pracujących cudzoziemców w Polsce. Nie obejmuje m.in. pracujących na umowę o dzieło, umowę o pomocy przy zbiorach, na podstawie innych atypowych form świadczenia pracy lub w szarej strefie.

Wśród cudzoziemców na polskim rynku pracy najistotniejszą rolę odgrywają obywatele Ukrainy, których liczba zgłoszonych do ubezpieczenia⁶ na koniec 2023 r. wyniosła 759 tys. (w tym 242 tys. to uchodźcy z PESEL UKR czyli ob. Ukrainy, którzy przybyli po 24 lutego do Polski w związku z wojną i są zgłoszeni w systemie ubezpieczeń ZUS).

Najważniejsze informacje:

1. W 2023 roku wydano niemal 2 miliony aktów legalizujących pracę cudzoziemca.
2. Najliczniej legalizacja pracy dotyczyła obywateli Ukrainy – 1 milion 273 tys.
3. Pomimo zmniejszenia liczby wydawanych dokumentów legalizujących pracę cudzoziemca, spowodowanego zmianami w przepisach prawa, wprowadzonych w 2022 roku, widoczny jest wzrost liczby cudzoziemców ubezpieczonych w ZUS (1 milion 127 tys. osób na koniec 2023 roku).
4. Na koniec 2023 roku 1 milion 530 tys. cudzoziemców posiadało zalegalizowaną możliwość wykonywania pracy w Polsce – 261 tys. więcej niż na koniec 2022 roku.
5. Najczęstszym sposobem na zalegalizowanie pracy cudzoziemca było powiadomienie o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi – 1 milion 79 tys.
6. Pracodawcy coraz częściej szukają pracowników z odległych stron świata, np. Indii, Nepalu, Filipin.
7. Cudzoziemcy najczęściej zatrudniani są na umowę zlecenie – blisko 2/3 aktów legalizujących pracę, 1/3 to umowa o pracę, pozostałe rodzaje umów stanowią znikomy odsetek.
8. Średnie wynagrodzenie cudzoziemców, zgodnie z deklarowanymi kwotami na wnioskach legalizujących zatrudnienie, oscyluje na poziomie wynagrodzenia minimalnego lub nieznacznie je przekracza. Należy tu jednak wskazać, że zgodnie z obowiązującymi przepisami na dokumentach legalizujących pracę wskazana jest stawka minimalna, a w rzeczywistości płace mogą być wyższe.
9. Najlepiej opłacane grupy zawodowe to kadra zarządzająca oraz specjaliści, głównie do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych.

---

⁶ <https://psz.zus.pl/kategorie/ubezpieczeni/ubezpieczenia-emerytalne-i-rentowe>

Obecny stan prawny:

Obecnie warunki dostępu cudzoziemców do rynku pracy są określone głównie przepisami *ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, a w pewnym zakresie również przepisami innych ustaw i bezpośrednio stosowanych umów międzynarodowych.

Zatrudnienie cudzoziemca i wykonywanie pracy przez cudzoziemca wymaga w zasadzie zezwolenia na pracę oraz legalnego pobytu cudzoziemca na terytorium RP. Zezwolenia na pracę udziela właściwy miejscowo wojewoda na wniosek pracodawcy (lub podmiotu zatrudniającego cudzoziemca na innej podstawie niż umowa o pracę). Zezwolenie na pracę jest dokumentem uzasadniającym wydanie wizy pracowniczej i przekroczenie granicy. Zezwolenie na pracę może być wydane jednak również w celu zatrudnienia cudzoziemca przebywającego już legalnie na terytorium RP.

Odmienne procedury dotyczą zezwoleń na prace sezonową. Są one udzielane przez starostów na wniosek pracodawców prowadzących działalność w zakresie niektórych podklas Polskiej Klasyfikacji Działalności (głównie w rolnictwie). Jeśli wniosek dotyczy cudzoziemca, który ma wjechać na terytorium RP, procedura wydania zezwolenia na pracę sezonową jest dwuetapowa. W pierwszym etapie wniosek jest wpisywany do ewidencji i pracodawcy wydaje się zaświadczenie, które pracodawca przesyła cudzoziemcowi i które jest dokumentem uzasadniającym wydanie wizy w celu wykonywania pracy sezonowej i przekroczenie granicy przez cudzoziemca. Samo zezwolenie na pracę sezonową wydaje się pracodawcy w drugim etapie – po wjeździe cudzoziemca na terytorium RP i potwierdzeniu przez pracodawcę, że cudzoziemiec się do niego zgłosił.

W przypadku obywateli Armenii, Białorusi, Gruzji, Mołdawii lub Ukrainy zezwolenie na pracę poza „podklasami sezonowymi” może być zastąpione **oświadczeniem o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi** wpisanym do ewidencji oświadczeń przez powiatowy urząd pracy.

Czasowo, na podstawie przepisów *ustawy z 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*, obywatele Ukrainy przebywający legalnie na terytorium RP (w tym korzystający z ochrony czasowej) mają swobodny dostęp do rynku pracy, pracodawca ma jednak **obowiązek powiadomienia** właściwego urzędu o zatrudnieniu danej osoby.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Przepisy ustawy z dnia 12 grudnia 2012 r. o cudzoziemcach regulują m.in. udzielanie zezwoleń na pobyt czasowy w związku z pracą, które łączą w sobie funkcje zezwolenia na pobyt i zezwolenia na pracę (właściwość MSWiA).

Obowiązujące przepisy przewidują **szereg zwolnień z wymogu uzyskania zezwolenia na pracę** np. z uwagi na charakter wykonywanej pracy lub podstawę udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy.

Wymóg uzyskania zezwolenia na pracę nie dotyczy cudzoziemców mających swobodny dostęp do rynku pracy na podstawie bezpośrednio stosowanych umów międzynarodowych (np. obywateli państw członkowskich UE, EOG lub Szwajcarii), cudzoziemców korzystających z ochrony na terytorium RP, posiadaczy zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE.

Zezwolenia na pracę:

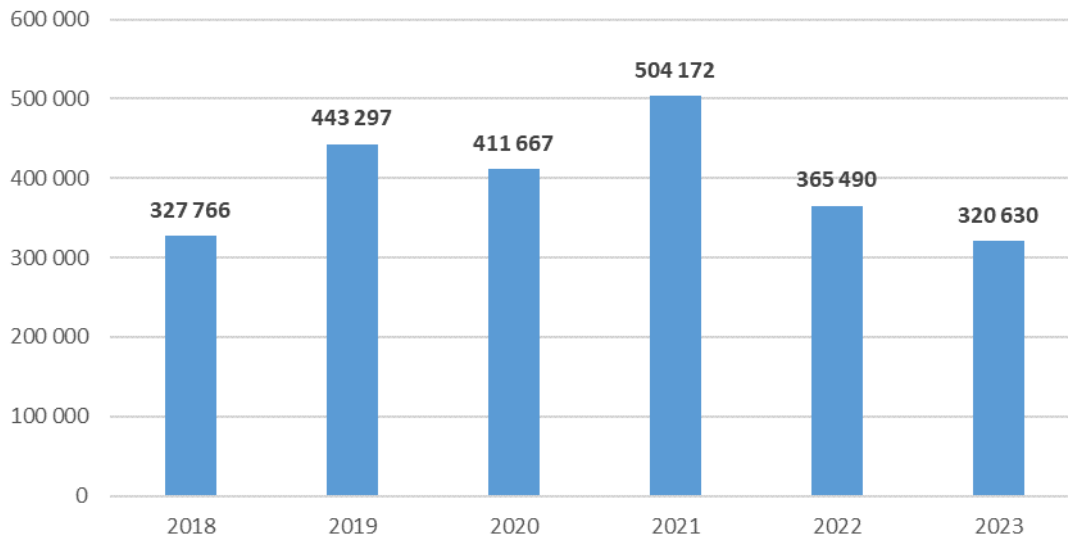
W 2023 roku złożono ponad 387 tys. wniosków o udzielenie zezwolenia na pracę cudzoziemca. W tym samym czasie wojewodowie wydali 320 tys. zezwoleń na pracę (o 12% mniej niż w 2022 roku). Biorąc pod uwagę inne rozstrzygnięcia kończące postępowanie, wojewodowie wydali 7 tys. decyzji o odmowie wydania zezwolenia na pracę oraz 11 tys. decyzji o umorzeniu postępowania. W 2023 roku wydano również rekordową liczbę 91 tys. decyzji o uchyleniu zezwolenia na pracę – niemal 12 tys. więcej niż w 2022 roku. Decyzje mogły dotyczyć wniosków złożonych w latach ubiegłych.

Średni czas postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pracę cudzoziemca został znacznie skrócony w porównaniu do 2022 (57 dni) i wyniósł 42 dni. Jednocześnie zmniejszenie liczby składanych wniosków oraz skrócony czas postępowania przełożył się również na zmniejszenie liczby spraw nierozstrzygniętych. Rok 2023 zakończył się z 59 tys. spraw w toku. Najliczniej zezwolenia na pracę wydawano w urzędach w województwach: mazowieckim – 26%, łódzkim – 11%, małopolskim – 10% i śląskim – 10%.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Liczba wydanych zezwoleń na pracę w latach 2018 - 2023

Obserwowane zmniejszenie liczby składanych wniosków oraz liczby rozstrzygnięć spowodowane jest m.in.:

- wprowadzeniem rozwiązań prawnych umożliwiających obywatelom Ukrainy podejmowanie pracy w Polsce na podstawie powiadomienia o powierzeniu wykonywania pracy obywatelowi Ukrainy,
- wydłużeniem okresu wykonywania pracy przez cudzoziemca na podstawie oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi do 24 miesięcy (przepisy wprowadzone 29 stycznia 2022 roku),
- wpływem inwazji Rosji na Ukrainę, dokonanej w dniu 24 lutego 2022 r.
- gorszą sytuacją podmiotów zatrudniających i zmniejszeniem liczby składanych ofert.

Do momentu wybuchu pełnoskalowej wojny na Ukrainie obywatele tego Państwa byli najchętniej zatrudnianą przez pracodawców grupą narodową w każdej z 4 procedur. Wprowadzenie przepisów otwierających dla nich rynek pracy (jedyne wymóg to powiadomienie o zatrudnieniu) spowodowało przejście na uproszczone procedury - w 2023 roku 85% wniosków dot. obywateli Ukrainy dotyczy właśnie tej formy legalizacji zatrudnienia tj. powiadomienia o zatrudnieniu obywatela Ukrainy.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Jednocześnie wydłużenie okresu ważności oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi spowodowało zmniejszenie liczby wydawanych zezwoleń na pracę dla obywateli Armenii, Białorusi, Gruzji oraz Mołdawii.

W 2023 roku widoczne było natomiast wzmożone zainteresowanie powierzaniem pracy obywatelom państw trzecich na podstawie zezwoleń na pracę z odległych regionów: Indie, Nepal, Filipiny, Bangladesz, Turcja, Kolumbia, Kazachstan, Wietnam.

Liczba zezwoleń na pracę wydanych w latach 2022-2023

Obywatelstwo	2022	2023	różnica	%
Indie	41640	45998	4358	10%
Nepal	20045	35287	15242	76%
Filipiny	22557	29154	6597	29%
Uzbekistan	33373	27959	-5414	-16%
Bangladesz	13539	27896	14357	106%
Turcja	25004	25934	930	4%
Kolumbia	4129	11945	7816	189%
Kazachstan	8883	10298	1415	16%
Wietnam	5908	9854	3946	67%
Indonezja	10011	9405	-606	-6%
Turkmenistan	11919	8779	-3140	-26%
Azerbejdżan	7769	8206	437	6%
Pakistan	4645	7393	2748	59%
Ukraina	85074	7298	-77776	-91%
Kirgistan	8051	6487	-1564	-19%
Białoruś	18418	6383	-12035	-65%
Zimbabwe	815	5017	4202	516%
Tadżykistan	5380	3395	-1985	-37%
Sri Lanka	1627	3174	1547	95%
Chiny	2233	2618	385	17%
pozostałe	34470	28150	-6320	-18%
Razem	365490	320630	-44860	-12%

Oświadczenia:

W 2023 roku złożono ponad 521 tys. oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi a ponad 506 tys. spraw zakończyło się wpisem oświadczenia do ewidencji – dwukrotnie mniej niż w 2022 roku.

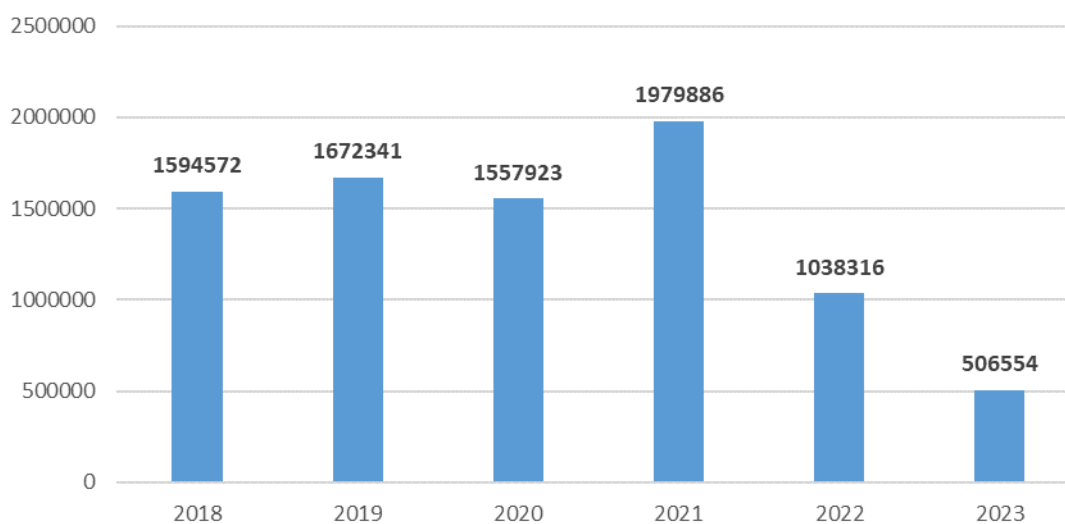

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Średni czas postępowania w sprawie wpisu oświadczenia do ewidencji w 2023 r. był rekordowo niski - wynosi on średnio jedynie 4 dni. Rok 2023 zakończył się bez zaległości i 31 grudnia pozostawało jedynie 2,1 tys. nierozstrzygniętych spraw.

W 2022 roku w 37% przypadków z 1 miliona 038 tys. oświadczeń wpisanych do ewidencji, na późniejszym etapie poinformowano o niepodjęciu pracy przez cudzoziemca, w 2023 roku odsetek ten wynosił 34%. Wartość ta może wzrosnąć, gdyż informacje o niepodjęciu pracy przekazywane są z opóźnieniem - zgodnie z obowiązującymi przepisami w ciągu 7 dni od momentu planowanego rozpoczęcia pracy.

Liczba oświadczeń o zatrudnieniu cudzoziemca wpisanych do ewidencji w latach 2018 - 2023

Drastyczny spadek w liczbie dokonanych wpisów do ewidencji oświadczeń nie jest przejawem złej sytuacji na rynku pracy, a spowodowany został czynnikami opisanymi w sekcji dot. zezwoleń na pracę, tj. wprowadzeniem rozwiązań umożliwiających pracę na oświadczeniu do 24 miesięcy (od 29 stycznia 2022 r.) oraz umożliwieniem pracy obywatelom Ukrainy na podstawie powiadomienia, a także agresją Rosji na Ukrainę. Należy też podkreślić, że w dniu 27 października 2022 r. obywatele Rosji zostali wykluczeni z możliwości korzystania z procedury uproszczonej.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Liczba oświadczeń wpisanych do ewidencji w latach 2022-2023

Obywatelstwo	2022	2023	Różnica	%
Białoruś	212409	200661	-11748	-6%
Ukraina	610824	175433	-435391	-71%
Gruzja	145620	85773	-59847	-41%
Mołdawia	46365	38522	-7843	-17%
Armenia	7253	6165	-1088	-15%
Rosja	15845	0	-15845	-100%
Razem	1038316	506554	-531762	-51%

W 2023 roku pracodawcy, zatrudniając obywatela Ukrainy, skorzystali z procedury wpisu oświadczenia do ewidencji jedynie w 14% przypadkach. Jednocześnie wydłużenie okresu ważności oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi z 6 miesięcy do 2 lat spowodowało zmniejszenie częstotliwości rejestracji oświadczenia oraz liczby składanych oświadczeń dla obywateli Armenii, Białorusi, Gruzji oraz Mołdawii. W 2023 roku wpisano do ewidencji 506 tys. oświadczeń, a przed wspomnianymi zmianami, tj. w 2021 roku, niemal 2 miliony.

Zezwolenia na pracę sezonową:

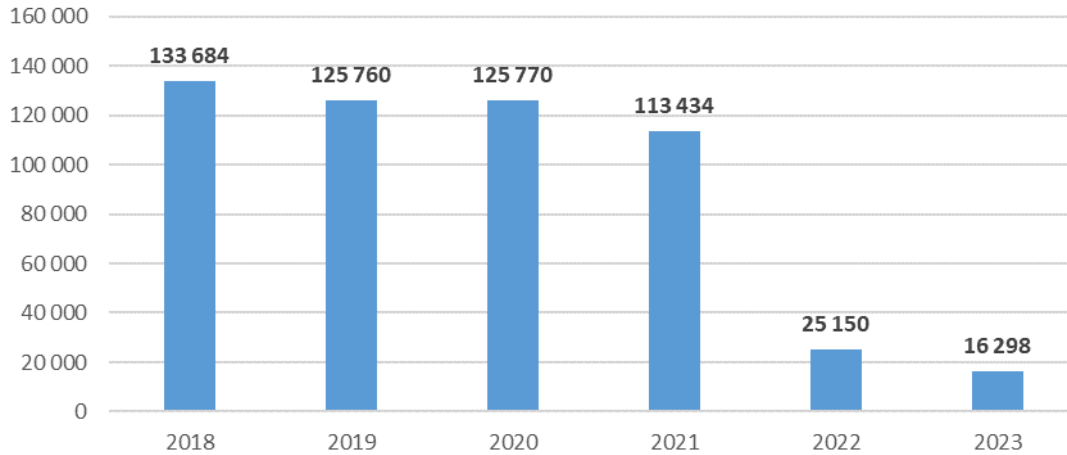
W 2023 roku złożono 72 tys. wniosków o udzielenie Zezwolenia na pracę sezonową (dwukrotnie mniej niż w 2022 roku i 6 krotnie mniej niż 2021 roku).

Spośród nich 37 tys. dotyczyło ob. Ukrainy, 6 tys. Nepalu, 5 tys. Indii, po 3 tys. Bangladeszu i Turcji. W tym samym czasie wydano jedynie 16 tys. zezwoleń na pracę sezonową (13 tys. dotyczyło obywateli Ukrainy).

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Liczba zezwoleń na pracę sezonową wydanych
w latach 2018 - 2023

Należy jednak zwrócić uwagę, że dzięki wprowadzeniu możliwości pracy na powiadomieniu (Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa) część rolników korzysta właśnie z tej formy legalizacji zatrudnienia cudzoziemców. Niemniej rolnictwo może odczuwać braki chętnych do pracy.

W 2023 roku umorzono niemal 39 tys. postępowań o udzielenie zezwolenia na pracę sezonową – zaznaczyć należy, że w 2022 roku wprowadzono mechanizm automatycznego umarzania spraw i odnotowano 64 tys. tzw. umorzeń z mocy prawa. W 2023 roku umorzono w ten sposób 37 tys. spraw. – liczby te mogą jeszcze wzrosnąć, gdyż umorzenie z mocy prawa następuje:

- po upływie 120 dni od dnia rozpoczęcia pracy określonego we wpisie do ewidencji wniosków
- w dniu upływu terminu zakończenia pracy określonego we wpisie do ewidencji wniosków,
- w dniu 31 grudnia roku kalendarzowego, w którym cudzoziemiec miał wykonywać pracę.

Oznacza to, że okoliczności opisane powyżej spowodują – z mocy prawa, a więc bez dokonywania jakichkolwiek czynności – umorzenie postępowania..

Na koniec 2023 roku na rozpatrzenie czekało jeszcze 17 tys. wniosków o udzielenie zezwolenia na pracę sezonową.

Powiadomienia:

Czasowo, na podstawie przepisów ustawy z 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, wszyscy obywatele Ukrainy przebywający legalnie na terytorium Polski mają swobodny dostęp do rynku pracy. Pracodawca ma jednak obowiązek powiadomienia właściwego urzędu o zatrudnieniu danej osoby. Powiadomienie nie jest procedowane przez urzędników – jest jedynie notyfikacją tego zdarzenia. Jednakże dane gromadzone w tym zakresie mogą być wykorzystywane przez odpowiednie organy w celu kontroli legalności zatrudnienia.

Od momentu wprowadzenia tego rozwiązania (pierwsze rejestracje dokonane zostały 15 marca 2022 r.) do 31 grudnia 2023 r. odnotowano 1 milion 866 tys. powiadomień. Należy tu podkreślić, że liczba ta określa liczbę wszystkich powiadomień, które mogły również niekiedy dotyczyć tej samej osoby - jeśli cudzoziemiec na przykład zmienił pracę, w liczbie tej zawiera się ponowne powiadomienie dot. jego osoby.

Z danych MRPIPS wynika, że liczba cudzoziemców, których te rozwiązanie dotyczyło, na koniec 2023 roku sięgnęła niemal 1 miliona osób. Jednakże z różnych powodów osoby te mogły przerwać pracę - często też opuszczały Polskę. Obecnie, po zderzeniu danych dotyczących powiadomień z rejestrami ZUS, można zauważyć, że na koniec 2023 roku 358 tys. osób kontynuowało pracę na podstawie powiadomienia.

Cudzoziemcy na polskim rynku pracy:

Dynamiczny wzrost napływu cudzoziemców do pracy w Polsce widoczny jest już od dekady, gdy w 2014 roku został on wywołany głównie wybuchem wojny na Ukrainie. W tym czasie (do końca 2023 roku) liczba cudzoziemców ubezpieczonych w ZUS wzrosła o 1 milion.

W 2018 roku zostały wprowadzone rozwiązania w zakresie dostępu do rynku pracy: oświadczenia o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcowi zastąpiono oświadczeniami o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi oraz implementowano dyrektywę unijną wprowadzającą zezwolenia na prace sezonową.

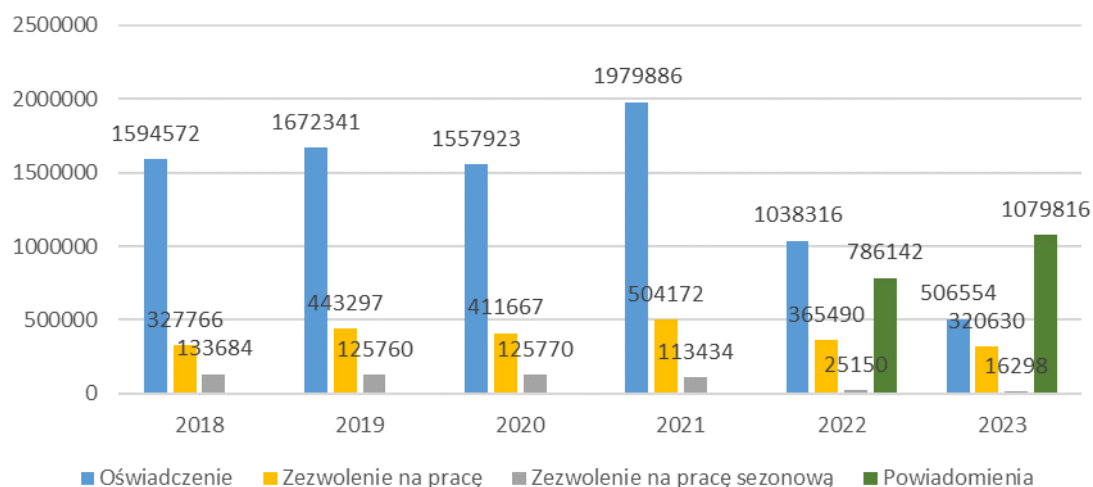
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

W latach 2018-2023 wydano ponad 13 mln zezwoleń legalizujących pracę cudzoziemca, z których 10 milionów dotyczyło obywateli Ukrainy.

Należy też podkreślić, że liczba wydanych zezwoleń na pracę (w tym zezwoleń na pracę sezonową), oświadczeń wpisanych do ewidencji oraz powiadomień dot. zatrudnienia obywateli Ukrainy nie jest tożsama z liczbą cudzoziemców, którzy pracują w Polsce. Zezwolenia na pracę lub oświadczenia stanowią podstawę do ubiegania się o wizę lub do przekroczenia granicy w ramach ruchu bezwizowego w celu wykonywania pracy. Samodzielnie nie uprawniają do pobytu na terytorium Polski.

W 2023 roku wydano łącznie 1 milion 923 tys. zezwoleń legalizujących pracę cudzoziemca.

Liczba wydanych zezwoleń legalizujących pracę cudzoziemca w latach 2018 -2023

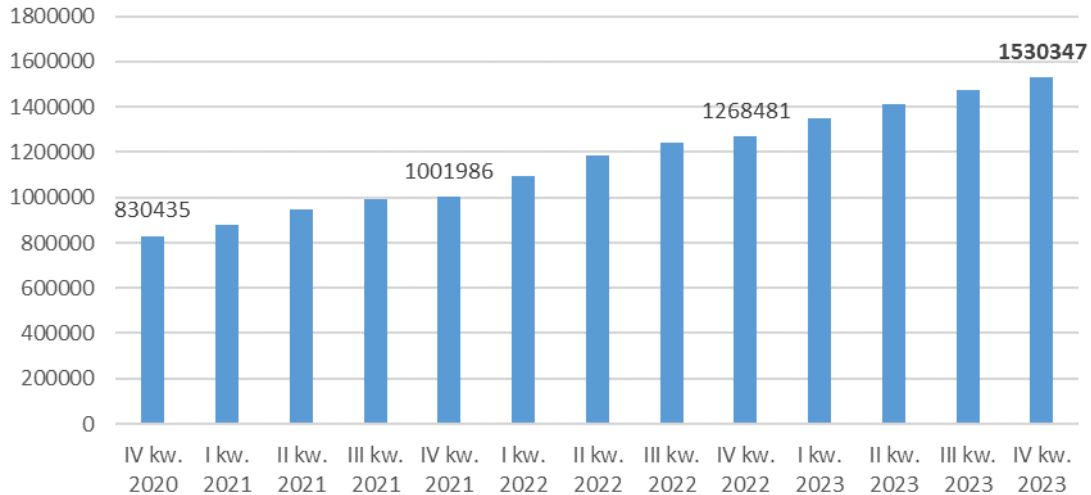

Z danych MRPiPS dotyczących liczby cudzoziemców posiadających aktualne dokumenty legalizujące ich pracę w Polsce wynika, że łącznie we wszystkich procedurach (zezwolenia na pracę, oświadczenia i powiadomienia, zezwolenia na pracę sezonową) na koniec 2023 roku 1 milion 530 tys. cudzoziemców posiadało zalegalizowaną możliwość wykonywania pracy w Polsce – 261 tys. więcej niż na koniec 2022 roku.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Liczba osób posiadających przynajmniej 1 ważny dokument legalizujący pracę cudzoziemca wg stanu na koniec kwartału

Oczywiście nie oznacza to, że wszyscy pracują dziś w Polsce, a jedynie że mają zalegalizowane prawo do jej wykonywania. Często dochodzi bowiem do następujących sytuacji, które powodują niepodjęcie przez cudzoziemca pracy w Polsce:

- cudzoziemiec po otrzymaniu zezwolenia nie otrzymał wizy,
- cudzoziemiec po otrzymaniu zezwolenia nie zdecydował się na podjęcie pracy w Polsce,
- cudzoziemiec zakończył wcześniej pracę i opuścił terytorium Polski,
- cudzoziemiec został oddelegowany przez pracodawcę za granicę.

Biorąc pod uwagę zebrane informacje, we wszystkich 4 procedurach na temat dokumentów legalizujących pracę cudzoziemca można zauważyć, że w 2023 roku, niemal 2/3 cudzoziemców wykonuje w Polsce pracę podstawie na umowy zlecenia, prawie 1/3 na podstawie umowy o pracę, inne formy zatrudnienia stanowią marginalny odsetek. Jednocześnie zauważyć można, że 79% wydanych dokumentów legalizujących pracę cudzoziemca, wydawana jest na okres powyżej 1 roku (nie brano pod uwagę powiadomień, gdyż notyfikacja nie zawiera informacji, do kiedy zatrudnia się cudzoziemca)

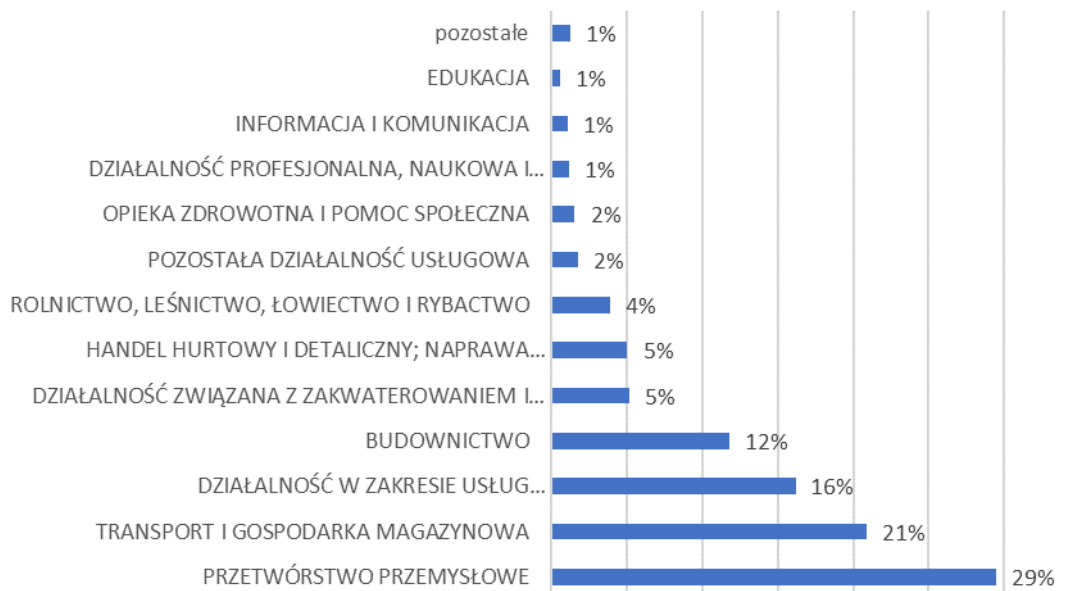
Cudzoziemcy w 2023 roku pracowali najczęściej w następujących branżach: przetwórstwo przemysłowe, transport i gospodarka magazynowa, działalność

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

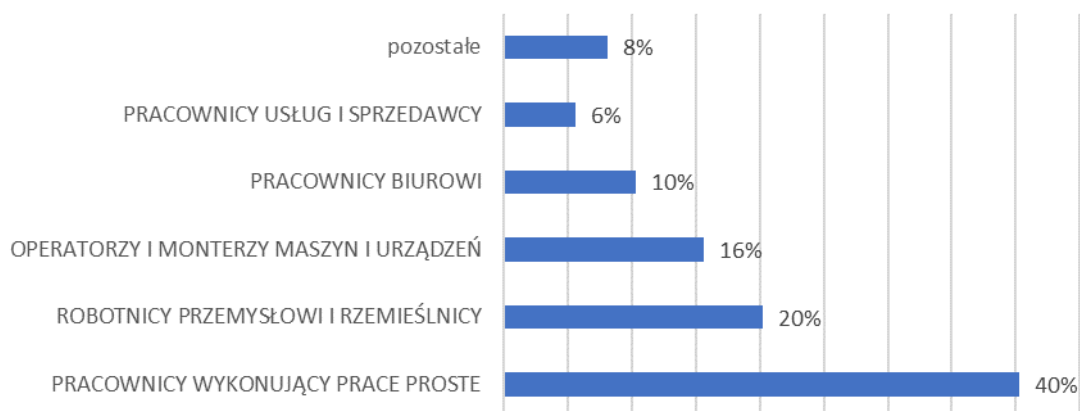
w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w tym agencje pracy tymczasowej), budownictwo.

Udział poszczególnych sekcji PKD w liczbie wydanych dokumentów legalizujących pracę cudzoziemca w 2023 roku

Cudzoziemcy zatrudniani są głównie jako: pracownicy wykonujący prace proste, robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń, pracownicy biurowi, specjaliści (to niespełna 3%).

Udział poszczególnych grup zawodów w liczbie wydanych dokumentów legalizujących pracę cudzoziemca w 2023 roku

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Badając liczbę wydanych w 2023 roku dokumentów legalizujących pracę cudzoziemca w podziale terytorialnym, wg miejsca wykonywania pracy, widoczne jest, że najwięcej cudzoziemców pracuje w województwie: mazowieckim – 20%, dolnośląskim – 12%, wielkopolskim – 11%.

Natomiast analizując województwo, w którym znajduje się organ prowadzący sprawę, najliczniej pozytywne rozstrzygnięcia w 2023 r. zapadały w województwach: mazowieckim – 23%, łódzkim – 10%, śląskim – 10%.

W 2023 roku najliczniej legalizowano zatrudnienie obywatelom Ukrainy i Białorusi. Wzrastała również liczba dokumentów wydawanych obywatelom: Indii, Nepalu oraz Filipin.

Liczba dokumentów legalizujących pracę wydanych w latach 2022-2023, niezależnie od rodzaju procedury legalizacji zatrudnienia, wg obywatelstwa.

Obywatelstwo	2022	2023	różnica	%
Ukraina	1503286	1273979	-229307	-15%
Białoruś	231529	207798	-23731	-10%
Gruzja	150385	87040	-63345	-42%
Indie	41817	46292	4475	11%
Mołdawia	48632	39168	-9464	-19%
Nepal	20129	35637	15508	77%
Filipiny	22875	29790	6915	30%
Uzbekistan	33566	28137	-5429	-16%
Bangladesz	13542	27926	14384	106%
Turcja	25055	25981	926	4%
pozostałe	124282	121550	-2732	-2%
Razem	2215098	1923298	-291800	-13%

Wynagrodzenia cudzoziemców:

Średnie wynagrodzenie cudzoziemców, zgodnie z deklarowanymi kwotami na wnioskach legalizujących zatrudnienie, oscyluje na poziomie wynagrodzenia minimalnego lub nieznacznie je przekracza. Należy tu jednak wskazać, że zgodnie z obowiązującymi przepisami na dokumentach legalizujących pracę wskazana jest stawka minimalna, a w rzeczywistości płace mogą być wyższe.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Na podstawie dokonanej analizy wynagrodzeń - deklarowanych kwot brutto - w 2023 roku zbadano 332 tys. oświadczeń wpisanych do ewidencji, przy których nie poinformowano o niepodjęciu pracy przez cudzoziemca. Wnioski z powyższego są następujące:

- 31% badanej grupy pracowała w niepełnym wymiarze czasu pracy – poniżej 160 godzin.
- Mediana wynagrodzenia dla pełnego wymiaru czasu pracy wyniosła 3 760,00 zł.
- Najliczniej zawierane były umowy zlecenia (206 tys.) oraz umowy o pracę (122 tys.)
- Najwyższe zarobki dotyczyły branży skupiających 2% oświadczeń, tj. informacja i komunikacja.
- Najniższe wynagrodzenia oferowane były w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej oraz w gospodarstwach, skupiających 2% oświadczeń.
- Najlepiej opłacana była kadra zarządzająca (w tym głównie kierownicy do spraw zarządzania i handlu) oraz specjaliści, głównie do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz do spraw zdrowia.
- Najniższe zarobki dotyczyły grupy zawodowej: rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy.
- W przypadku oświadczeń mediana wynagrodzenia była identyczna zarówno w przypadku kobiet jak i mężczyzn.
- Najwyższe zarobki oferowano w województwie mazowieckim, a najniższe w świętokrzyskim.

Na podstawie dokonanej analizy wynagrodzeń, deklarowanych kwot brutto, w 2023 roku zbadano 16 tys. wydanych zezwoleń na pracę sezonową. Wnioski z powyższego są następujące:

- 40% badanej grupy pracowała w niepełnym wymiarze czasu pracy – poniżej 160 godzin.
- 62% umów zawieranych było na okres do 90 dni.
- Mediana wynagrodzenia dla pełnego wymiaru czasu pracy wyniosła 3 648,00 zł.
- Najliczniej zawierane były umowy o pomocy przy zbiorach – 67%, umowy zlecenie - 23%, umowy o dzieło - 10%.
- Mężczyźni byli lepiej wynagradzani niż kobiety, ale byli mniej liczni (22% ogółu).

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

- Najwyższe płace można było osiągnąć w województwach: warmińsko-mazurskim, podlaskim i kujawsko-pomorskim.
- Najniższe płace dotyczyły województwa śląskiego i lubelskiego.

Na podstawie dokonanej analizy wynagrodzeń, deklарowanych kwot brutto, w 2023 roku zbadano 320 tys. wydanych zezwoleń na pracę. Wnioski z powyższego są następujące:

- Blisko 5% zezwoleń na pracę dotyczyło wykonywania pracy w niepełnym wymiarze.
- Mediana wynagrodzenia dla pełnego wymiaru czasu pracy wyniosła 3 730,00 zł
- Rodzaj umowy nie wpływał znacząco na wysokość wynagrodzenia: umowa o pracę obejmowała 114 tys. zezwoleń na pracę, natomiast umowa zlecenie 197 tys.
- W przypadku zezwoleń na pracę mediana wynagrodzenia była identyczna w przypadku zarówno kobiet jak i mężczyzn.
- Największe zarobki dotyczyły branż skupiających 2% zezwoleń na pracę tj.: administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; działalność finansowa i ubezpieczeniowa; informacja i komunikacja.
- Najlepiej opłacana była kadra zarządzająca (w tym głównie kierownicy do spraw zarządzania i handlu oraz specjaliści, głównie do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych i do spraw zdrowia, a także do spraw ekonomicznych i zarządzania).
- Najniższe wynagrodzenie oferowane było pracownikom usług i sprzedawcom.
- Najwyższe wynagrodzenie dotyczyło województwa małopolskiego oraz mazowieckiego.
- Najniższe wynagrodzenie dotyczyło województwa podkarpackiego.

Na podstawie dokonanej analizy wynagrodzeń, deklарowanych kwot brutto, w 2023 roku zbadano 1 miliona 79 tys. powiadomień o powierzeniu wykonywania pracy obywatelom Ukrainy. Wnioski z powyższego są następujące:

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

- Około 40% powiadomień dotyczyło wykonywania pracy w niepełnym wymiarze.
- Mediana wynagrodzenia dla pełnego etatu wyniosła 3 600,00 zł.
- Umowy o pracę stanowiły 31% ogółu powiadomień, umowy zlecenie stanowiły 66%.
- Najwyższe zarobki dotyczyły branży skupiającej 1% powiadomień, tj. informacja i komunikacja.
- Najniższe zarobki dotyczyły branż: pozostała działalność usługowa oraz zatrudnienie w gospodarstwach domowych.
- 60% powiadomień dotyczyło pracy kobiet, mediana ich wynagrodzenia była porównywalna do wynagrodzenia mężczyzn.
- Najlepiej zarabiała kadra kierownicza (stanowiła ona jedynie 0,5% z ogółu powiadomień) oraz specjaliści (3% ogółu).
- Najwyższe wynagrodzenia można było uzyskać w województwach: kujawsko-pomorskim, warmińsko-mazurskim, mazowieckim, zachodniopomorskim, dolnośląskim oraz opolskim. Najniższe w województwie lubelskim.

Potrzeby rynku pracy i towarzyszące zjawiska:

Środowiska gospodarcze zgłaszają stałe niedobory pracowników, występujące w coraz większej liczbie branż, regionów i zawodów. Potwierdzają to dane statystyczne – utrzymująca się od wielu lat niska stopa bezrobocia⁷, jak również liczne opracowania nt. sytuacji na rynku pracy. Pod tym względem sytuacja na rynku pracy nie uległa istotnym zmianom w ostatnich latach pomimo pogorszenia warunków prowadzenia działalności gospodarczej z powodu pandemii, zbrojnej napaści Rosji na Ukrainę i wzrostu cen nośników energii. W związku z tym utrzymuje się duże zainteresowanie zatrudnianiem cudzoziemców. Pracodawcy coraz częściej próbują pozyskać pracowników z innych państw, nawet odległych, takich jak Indie, Nepal czy Bangladesz. Statystyki pokazują, że w 2023 roku zostało złożonych ponad 387 tys. wniosków o wydanie zezwolenia na pracę, 72 tys. wniosków o wydanie zezwolenia na pracę sezonową oraz ponad 521 tys.

---

⁷ Stopa bezrobocia wg danych EUROSTAT i stopa bezrobocia rejestrowanego wg danych z urzędów pracy w latach 2019 i 2022.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

---

oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi. Ponadto w 2023 r. złożono 1 milion 79 tys. powiadomień o powierzeniu wykonywania pracy obywatelom Ukrainy przebywającym legalnie w Polsce, w tym korzystającym z ochrony czasowej, oraz 384 tys. tysięcy wniosków o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy⁸.

Równocześnie jednak wiele faktów przemawia za tym, że znaczna liczba wniosków lub oświadczeń jest składana w związku z pozornym zamiarem zatrudnienia cudzoziemca. W 2023 roku uchylono 91 tys. tj. 1/4 spośród 320 tys. zezwoleń na pracę wydanych w tym roku, w zdecydowanej większości z powodu informacji o niepodjęciu pracy przez cudzoziemca w okresie 3 miesięcy od daty rozpoczęcia pracy określonej w zezwoleniu na pracę.

Jeśli chodzi o zezwolenia na pracę sezonową wydawane dla cudzoziemców, którzy mają przyjechać do Polski w celu wykonywania pracy sezonowej, to w 2023 roku wydano ok. 58 tys. zaświadczeń o wpisie do ewidencji wniosków w sprawie pracy sezonowej, a jedynie 16 tys. takich zezwoleń po zgłoszeniu się cudzoziemca do pracodawcy.

Z kolei z oświadczeniem o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi wiąże się obowiązek powiadomienia powiatowego urzędu pracy o podjęciu lub niepodjęciu pracy przez cudzoziemca w terminie 7 dni od dnia rozpoczęcia pracy określonego w oświadczeniu. W 2023 r. pracodawcy zgłoszyli 173 tys. powiadomień o niepodjęciu pracy przez cudzoziemca, co dotyczy 34% oświadczeń wpisanych do ewidencji.

Jednocześnie dane ZUS dot. liczby cudzoziemców zgłoszonych do obowiązkowego ubezpieczenia społecznego, chociaż rosnące w ostatnich latach, są znacznie niższe niż łączna liczba zezwoleń na pracę, oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi i zezwoleń na pobyt czasowy w związku z pracą. Liczba ubezpieczonych w ZUS przez 2023 rok wzrosła o 64 tys. i na koniec roku wyniosła 1,127 miliona, a w tym samym okresie Polska wydała niemal 1,923 miliona aktów legalizujących pracę cudzoziemca (nie wliczając w to 384 tysięcy zezwoleń na pobyt czasowy umożliwiających wykonywanie pracy).

Sytuacja ta może być spowodowana częściowo sygnalizowanymi przez instytucje kontrolne oraz urzędy właściwe w sprawach zatrudniania cudzoziemców różnymi naruszeniami lub obchodzeniem przepisów dotyczących pobytu i pracy cudzoziemców.

---

⁸ Zezwolenia na pobyt czasowy w związku z pracą na rzecz polskiego pracodawcy są udzielane przez wojewodów na wniosek cudzoziemców przebywających legalnie w Polsce.

Powodować to może uszczuplenia wynikające z niepłacenia podatków, odprowadzania obowiązkowych składek na ubezpieczenie (ZUS, KRUS), poszerzenie się szarej strefy na rynku pracy i zaniżania wynagrodzeń.

Dodatkowe informacje:

Dane, w oparciu o które została dokonana analiza w zakresie legalizacji zatrudnienia, pochodzą z Centralnego Systemu Analityczno-Raportowy MRPiPS, raporty generowane były 15 stycznia 2024 r. Źródłem danych jest CBDC Centralna Baza Danych Cudzoziemców łącząca informacje Powiatowych Urzędów Pracy oraz Urzędów Wojewódzkich w zakresie legalizacji zatrudnienia.

Analizując dane, należy brać pod uwagę zmieniające się przepisy na przestrzeni ostatnich lat w zakresie legalizacji zatrudnienia.

Liczba wydanych zezwoleń na pracę (w tym zezwoleń na pracę sezonową), oświadczeń wpisanych do ewidencji oraz powiadomień dot. zatrudnienia obywateli Ukrainy nie jest tożsama z liczbą cudzoziemców, którzy pracują w Polsce.

Zezwolenia na pracę lub oświadczenia stanowią podstawę do ubiegania się o wizę lub do przekroczenia granicy w ramach ruchu bezwizowego w celu wykonywania pracy. Samodzielnie nie uprawniają do pobytu na terytorium Polski. Cudzoziemcom, którzy przebywają legalnie na terytorium Polski, umożliwiają wykonywanie pracy.

Wydanie dokumentu legalizującego zatrudnienie ma charakter czasowy i nie oznacza, że cudzoziemiec pracuje w Polsce. Często też dochodzi do następujących sytuacji:

- cudzoziemiec po otrzymaniu zezwolenia nie otrzymał wizy,
- cudzoziemiec po otrzymaniu zezwolenia nie zdecydował się na podjęcie pracy w Polsce,
- cudzoziemiec zakończył wcześniej pracę i opuścił terytorium Polski,
- cudzoziemiec został oddelegowany przez pracodawcę za granicę,

które powodują niepodjęcie przez cudzoziemca pracy w Polsce.